

Nepravidelný občasník obce Liptovský Ján

Svätojánske noci 2007

Svätojánska noc, ako sa tento magický čas medzi 21. a 22. júnom nazýva, v sebe podľa tradícií skrýva veľa tajomstiev. Je to údajne čas, ktorý spája milencov, odkrýva poklady, pri ktorom sa rozostupujú skaly a čary začínajú pôsobiť. Traduje sa, že počas tejto noci vám semienko papradia môže privolať lásku a vďaka kvetu papradia sa môžete stať neviditeľným. Kúzlo však vraj pôsobí len v prípade, že ste človek „vyvolený“ a kvet papradia vyžarujúci svetlo nájdete s úderom polnoci, položíte ho na biely šat, do ktorého ho necháte spadnúť. Kvet, ktorý bude nosiť „vyvolený“ na tele, mu zabezpečí neviditeľnosť a schopnosť porozumieť reči zvierat, vtákov a stromov. Podľa povestí sa počas Svätojánskej noci môžu v lesoch, na lúkách a tiež v blízkosti bažín preháňať bludičky a lesné víly. Ak ste človek s dobrým srdcom, bludičky a lesné víly vám neublížia a môžete byť svedkom ich tanca. Ak ste však človek závistlivý a zlý, hrozí vám nejaká nepríjemnosť alebo dokonca smrť. K tejto noci sa vzťahuje rad ďalších povier a je na každom z nás, či im verí.

Nech je to už akokoľvek oslavy na Jána majú u nás dlhú tradíciu, ktorá v sebe spája niekoľko významov. Narodenie Jána Krstiteľa, ktorému je zasvätený Rímsko-katolícky kostol, blížiaci sa koniec školského roka, vytúžený začiatok prázdnin a samozrejme začiatok hlavnej turistickej sezóny. A práve tieto udalosti nás viedli k tomu, aby sme pripravili program, ktorý by svojou pestrosťou oslovil a zapojil, čo možno najširší okruh ľudí. Nakoľko sme program osláv rozšírili na viac dní, zvolili sme si názov Svätojánske noci 2007.

Piatkový program by sme chceli venovať tematike Svätojánskej noci a predstaviť jedného z poskytovateľov reštauračných služieb v našej obci. Tento rok to bude v duchu folklóru, kde sa vám predstaví súbor Sliachanka a ich Jánske spevy. Do tanca vám bude hrať ľudová hudba Haluška. O vaše chuťové bunky sa budú starať dobroty z hotela Bernard.

Sobota je venovaná deťom a športu. Do obeda sa vám predstaví bábkový súbor KUK s detským predstavením Snehulienka a poobede si zmerajú starý páni sily vo futbalovom turnaji. Večer sa Vám bude snažiť spríjemniť country kapela Pramene. Nebude chýbať ani tradičný guláš od Karola.

Nedeľa sa bude niesť v komornejšom duchu prehliadky spevokolov v Evanjelickom kostole a oslavy ukončí pri bufete Krmelec dychovka.

Všetkých Vás srdečne pozývame a veríme, že sa Vám bude program páčiť.

- 2 Obecné zastupiteľstvo
- 2 Tri otázky pre starostu
- 2 Matričný úrad v Liptovskom Jáne
- 5 Konečne sú tu Jánske noviny
- 6 Precvičili sme si angličtinu
- 6 Vedeeme deti s láskou ku prírode
- 7 Špeciálna škola internátna
- 8 Dnes je sviatok všetkých detí
- 9 MDŽ si nedáme
- 10 Na Jána v Liptovskom Jáne
- 11 Obec „Svätý Ján Krstiteľ“
- 12 Srdce plné lásky
- 13 Môj kolega mi závidí
- 14 Vážený prívrženci cestovného ruchu
- 14 Vedia ľudia čo majú
- 16 Zaujímavé vlastnosti medu
- 18 Beseda s SZPB
- 19 Pripomenuli sme si 62. Výročie oslobodenia
- 19 Školský futbal
- 20 Lyžiarsky odieľ

Ing. Peter Kompíš

Predstavujeme Vám

zástupcov Obce Liptovský Ján, ktorých ste si zvolili v komunálnych voľbách na obdobie rokov 2006 - 2010.

Na fotografii z prvého zasadnutia obecného zastupiteľstva, ktoré sa uskutočnilo 29. 12. 2006 z ľava stoja :

Ing. Mikušiak Pavol

bol zvolený za zástupcu starostu obce a za predsedu sociálnej a zdravotníckej komisie

Adamčík Jaroslav

je predsedom komisie pre obchod, služby a cestovný ruch

Ing. Kompíš Peter

je predsedom komisie pre šport a kultúru

Filo Juraj

starosta

Daňová Elena

je predsedníčkou finančnej komisie

Šimovčková Zora

je predsedníčkou komisie pre školstvo a vzdelávanie mládeže

Ing. Mlynček Jaroslav

je predsedom komisie pre investície, rozvoj a podnikanie

Mlynček Ján

je predsedom komisie pre verejný poriadok.

Postrehy z matričných zápisov:

» z knihy manželstiev

Najväčšia rozvodovosť je evidovaná u manželstiev, ktoré boli uzatvorené v období rokov 1980 - 1990 až 82 % a potom u manželstiev, ktoré trvali viac ako 30 rokov, ale máme aj zápis, že manželstvo bolo rozvedené po jednom mesiaci. Veľa manželstiev sa rozvádza po prvom a siedmom roku spolužitia.

» z úmrtnej matriky

Evidujeme veľa zápisov rôznych tragických udalostí, ako napríklad skok z výšky, zastrelenie, obesenie, utopenie, udusenie, zasypanie lavínou, autohavária, ale aj vraždy.

» z rodnej matriky

Posledný sa v našej obci narodil a do matriky zapísal 12. 4. 1966 Ján Muríň.

Tri otázky pre starostu

Cintorín

Veľa návštevníkov obce kritizuje na internete, že na našom cintoríne máme veľa zaujímavých historických hrobov ale sú v zdevastovanom stave. Budete s tým niečo robiť?

STAROSTA: Určite, myslím si že je našou povinnosťou opraviť historické hroby. Je to naše kultúrne dedičstvo a aj naša vizitka pre návštevníkov ale aj domácich občanov, ktorí sa radi prechádzajú po cintoríne a pristávajú sa práve pri týchto hroboch. Okolo krypty sme čiastočne vyčistili porasty, chceme obnoviť písmo na hroboch . Opraviť okolie krypty a celkovo dať do poriadku celú historickú časť cintorína .

Jeden z návrhov bol i spraviť prehľadnú mapku cintorína s označením kto a kde je pochovaný. Nedalo by sa to zrealizovať?

STAROSTA: Táto úloha je už splnená. Na internetovej stránke www.cemeterysk.sk si kliknete na Liptovský Ján a otvorí sa Vám nová služba, kde nájdete prehľadnú a aktualizovanú mapu cintorína. Keď si kliknete na niektoré políčko zobrazí sa číslo hrobu a meno pochovaného, dokonca si máte možnosť tento hrob zobraziť. Niektoré naše pripomienky k tejto službe budú v krátkom čase dopracované. Informácie o cintoríne si môžete pozrieť aj na stránke obce www.liptovskyjan.sk Pod názvom infosystém cintorína. Na informačnej tabuli priamo na cintoríne bude vyvesená mapa s legendou.

Prístupová cesta na cintorín nie je príliš dobrá a okolie domu smútku nie je estetické, neuvažujete s opravou cesty a úpravou okolia?

STAROSTA: Ale áno, v lete by sme chceli na cestu popod Stráňu k domu smútku naviesť recyklovaný asfalt a opraviť cestu. Dom smútku chceme vymalovať, poopravovať vonkajšie aj vnútorné priestory, ktoré sú v hroznom stave. Pred domom smútku chceme upraviť parkovisko a vybudovať osvetlenie popri cintoríne až k mostíku pri Kašiakovi. Chceme nakúpiť lavičky a rozmiestniť ich v cintoríne a pri dome smútku . Po týchto úpravách dúfame, že sa aspoň čiastočne dosiahne spokojnosť návštevníkov cintorína.

Otázky: Ján Hučík

Odpovede: Juraj Filo - starosta

Cesta do Jánskej doliny

Iste ste si všimli obrovské nákladné autá naplnené drevom, ktoré sa valia dolu Jánskou dolinou po našich čiastočne poškodených cestách po rozkopávkach kanalizácie v obci a aj po našej krásnej novej ceste od hotela Ďumbier smerom do doliny. Tí z Vás, ktorí sa vyberú pešo, alebo na aute ešte ďalej ako končí nová cesta smerom do doliny určite ostanú zarazení stavom komunikácie, ktorá je rozbitá, sú na nej obrovské výtlky a pomaly sa už nedá prejsť. Tento stav už nebol udržateľný, a preto som zvolal dňa 10.5.2007 všetkých zástupcov majiteľov lesov v Jánskej doline aby sa vyjadrili ako chcú skutkový stav riešiť. Po konštruktívnej debata sa dospelo k dohode, že cestu je potrebné vyspraviť najneskôr do 31.7.2007, koordinátormi

vyspravenia cesty budú obec Liptovský Ján a jej budúci vlastníci PS Bielo Marušová Liptovský Ján, UPS Hybe, Majitelia pôdy PS Smrečany. Ďalej sa dohodli všetky spoločenstvá, ktorých je mimochodom v Jánskej doline 12, že predložia svojim výborom a majiteľom pozemkov návrh na zriadenie spoločného účtu, na ktorom sa budú zhromažďovať financie, ktorými sa bude hradiť oprava cesty poprípade aj vybudovanie novej. Kľúčom akým budú prispievať je že podľa rozlohy lesa sa na každý hektár hospodárskeho lesa prispeje 20.-Sk za rok, na každý hektár ochranného lesa 10.-Sk za rok a za každý vyťažený kubický meter dreva 10 Sk za rok nerozdielne. Všetci veľmi dúfame, že všetky spoločenstvá a všetci majitelia si túto dohodu

vezmú k srdcu a budú podľa nej postupovať.

Dnes, keď píšem tento príspevok môžem s radosťou skonštatovať, že už prvé úpravy sa začali robiť a pevne verím, že do 31.7.2007, ako znela dohoda, bude komunikácia v Jánskej doline opravená tak, aby sme boli všetci spokojní a nemuseli sa hanbiť pred návštevníkmi, ktorí našu krásnu dolinu denne navštevujú. Ešte jeden všeobecný poznatok k tejto situácii, ktorá ako dúfam bude vyriešená. „Keď sa stretnú správni ľudia, ktorí chcú napraviť nejaký nedostatok a nevyhovávajú sa, že sa to nedá, alebo že nie sú peniaze, tak sa dá spoločne urobiť veľa vecí, ktoré prispievajú ku krajšiemu a lepšiemu životu v našej obci“.

Juraj Filo - starosta

Matričný úrad v Liptovskom Jáne.

Matričný úrad v Liptovskom Jáne slúži pre dve obce Liptovský Ján a Uhorská Ves. K dispozícii máme matričné zápisy (rodné, sobášne, úmrtné) od roku 1896. Evidujeme v nich aj údaje pre obec Závažná Poruba. V roku 1950 sa táto matrika od nás odčlenila. V prípade potreby robíme z týchto kníh odpisy pre vystavenia nových osobných dokladov občanom, pre políciu, súdy, pozemkové spoločenstvá, a podobne. V poslednom čase robíme veľa výpisov a vyhľadávanie pre zostavenie rodostromov.

Nevykonávame len zápisy z matričných udalostí, ktoré vznikli v našom matričnom obvode, ale vystavuje dokumenty občanom, ktorý napríklad uzavreli manželstvo v zahraničí, alebo sa im v zahraničí narodili deti a to pre osobitnú matriku v Bratislave. Robili sme narodenie dieťaťa v USA, Rakúsku, Nemecku a Anglicku, manželstvá uzavreté v USA, Taliansku, Švajčiarsku, Anglicku a Nemecku. Veľa výpisov robíme aj pre Slovákov žijúcich v zahraničí prostredníctvom zastupiteľských úradov jednotlivých krajín. Naposledy sme robili pre Slovákov dnes žijúcich Kanade, USA, Nemecku a v Argentíne.

Do sobášnej matriky zapisujeme všetky uzavretia manželstva, to znamená, že nielen tie, ktoré sú uzavreté civilne, ale aj tie, ktoré sú uzavreté cirkevne. Občianske, ale aj cirkevné sobáše, v určitých prípadoch sú uskutočňované aj mimo ustanovené obradné miesta (sobášna sieň, kostol). Samozrejme musia sa dodržať zákonom predpísané náležitosti. Sobášili sme na Ďumbieri, najvyššom vrchu Nízkyh Tatier a medzi chatkami na Liptovských dvoroch.

Do jednotlivých matrik uskutočňujeme aj dodatočné záznamy, napríklad o rozvode manželstva, osvojení dieťaťa, zmene mena a priezviska, zmene pohlavia a pod..

Údaje z matriky od 1. 1. 2006 až 5. 5. 2007

Narodenie

1. 29. 3. 2006
Dominika Kamenská
2. 8. 5. 2006
Jakub Garabáš
3. 23. 5. 2006
Cyril Turčáni
4. 23. 5. 2006
Metod Turčáni
5. 31. 7. 2006
Adam Huraj
6. 13. 9. 2006
Karin Rúčková
7. 12. 10. 2006
Diana Hôrová
8. 7. 11. 2006
Tomáš Krajčí
9. 24. 11. 2006
Katarína Urbanová
10. 30. 11. 2006
Viktória Čendulová

1. 16. 1. 2007 Ľubomír Straka
2. 8. 4. 2007 Natália Kúsová
3. 9. 4. 2007 Michal Červeň
4. 9. 4. 2007 Nela Konfálová

Sobáše

1. 22. 2. 2006

Pavel Sekerák a Petra Mudroňová
Matričný úrad - delegovaný z L. Mikuláša

2. 3. 6. 2006

Michal Krátký a Barbora Malátková
Rim. kat. úrad

3. 29. 7. 2006

Adam Mokry a Lenka Beťková
Rim. kat. úrad

4. 29. 7. 2006

Peter Minárik a Jana Bodíková
Rim. kat. úrad

5. 26. 8. 2006

Michal Chlebo a Ivana Mrlianová
Rim. kat. úrad

6. 30. 9. 2006

Ing. Pavol Vataj a Ing. Miroslava Odleváková
Matričný úrad - delegovaný z Prievidze

7. 11. 11. 2006

Pavel Cholvaďt a Zuzana Flimelová
Matričný úrad - delegovaný z L. Hrádku

8. 18. 11. 2006

Milan Krčula a Františka Husáriková
Evanj. a.v. úrad

9. 18. 11. 2006

Viktor Leukanič a Katarína Jančuškova
Rim. kat. úrad

1. 28. 4. 2007

Ludomil Mensátor a B. c. Miroslava Mlynčeková
Matričný úrad- delegovaný z L. Mikuláša

2. 5. 5. 2007

Michal Tekel a Mariana Hasáliková
Evanj. a.v. úrad

Z prehľadu sobášov je zrejmé, že naši občania
uzavierajú manželstvá mimo
Obec Liptovský Ján.

Príbeh z obradnej siene.

V jednu krásnu, letnú sobotu sa konal sobáš, na ktorom sa zúčastnilo asi 70 ľudí. Prišli pešo, a preto pred Obecným úradom nestálo žiadne auto. Z vážnych dôvodov rodičia nevesty a svedkovia meškali, a tak sme na nich všetci trpezlivo, v dobrej nálade, v chladnej obradnej sieni čakali. Vo vstupnej hale pre pobavenie prítomných tichúčko hrala ľudová muzika a pri nich nevesta speváčka v ľudovej muzike čakala aj so ženíchom na príchod omeškancov. Zrazu do miestnosti vbehli 4 policajti so samopalmi (hovoria tomu škorpion). Nevesta v krásnych svadobných šatách, ženích a muzikanti sa od úľaku šmarili na podlahu a jeden z muzikantov začal kričať : „, Prosím, nezabite ma, ja som

Ja som dobrý“ .

Policajti ostali v prvom momente zarazení a po chvíli sa začali náramne smiať. Pomohli neveste vstať a všetkým sa ospravedlňovali za vzniknuté nedopatrenie.

Vysvetlenie bolo jednoduché. Celý Obecný úrad je zabezpečený poplašným zariadením. Toto, samozrejme čo čert nechcel, akurát v nevhodnú chvíľu štrajkovalo a na policajnej stanici vykazovalo vniknutie do objektu. Keďže policajti nevideli žiadne vozidlá pred budovou, len mierne pootvorené vstupné dvere, mali za to, že sa niekto do objektu vlámal, a preto sa tíško zozadu prikladli k objektu a pri zásahu použili aj zbrane. Nakoniec všetko dobre dopadlo, svadba sa vydarila a šťastné manželstvo trvá do dnešných dní.

Keď sa náhodou stretne, už si len so smiechom spomíname na túto príhodu.

Eva Červeňová, matrikárka

Úmrtie

1. 4. 1. 2006 Peter Jančuška

2. 23. 1. 2006 Mária Čurná

3. 30. 3. 2006 Alžbeta Dúbravcová

4. 28. 4. 2006 Ema Brziaková

5. 4. 5. 2006 Viera Hanková

6. 8. 5. 2006 Ján Lubelan

7. 13. 5. 2006 Anton Kapitáň

8. 16. 5. 2006 Aladár Benko

9. 24. 5. 2006 Štefánia Čurna

10. 7. 8. 2006 Milan Moravčík

11. 20. 8. 2006 Vladimír Cheben

12. 24. 8. 2006 Michal Pivko

13. 8. 10. 2006 Ladislav Stanček

14. 12. 11. 2006 Benjamín Bohmer

15. 14. 11. 2006 Pavel Zoller

1. 2. 1. 2007 Jarmila Vyšňanová

2. 10. 1. 2007 Mária Cholvaďtová

Konečne sú tu Jánske noviny!

Zaujal ma článok, ale nie len mňa ale i tých ktorí navštevujú Liptovský Ján, v prvom čísle Jánskych novín. Nie len zaujal ale i veľmi potešil s výdychom, konečne, že už sú tu. Článok mal nadpis „Od praveku po súčasnosť“. Zaujímavý je preto, lebo hovorí o vzniku, pomenovaní a o vývoji onej doby 13. storočia. Ide o našu obec Liptovský Ján. Mňa osobne zaujal i preto, že z mojej rodiny u v e ľ k o m o ž n é h o p á n a Szentiványiho Gemerského našli obživu. Veď nájdenie obživy je v každej dobe nesmierne potrebné.

Ja som si zaumienil niektoré uvádzané veci dostať do živšieho objasnenia, skutočnosti priblíženia k obci a občanovi. Teraz si dovoľím odhaliť Jozefa Szentiványiho Gemerského terajšiemu občanovi. Človek mohutnej vysokej zavalitej postavy, pod okom veľká bradavica, oblečenie plumky - nohavice, kabát, na vrecku zavesená hrubá palica na podopieranie, cez lajblík hrubá strieborná retiazka, na ktorej mal zavesené slonovité medajlónky a hodinky. Na kabáte vo fazóne v dierke prevlečená čierna šnúrika, na ktorej bol monokel, ktorý mal vo vrecku. Ja som sa pomerne často s nim stretával. Pozdrav bol: „Dobrý deň, (alebo ráno) pán veľkomožný. „Pán Boh daj, môj syn“, odpovedal Szentiványi. Keď išla manželka pozdrav bol podobný len sa musela bozkať ruka. Túto skutočnosť mám stále v predstave. Taký dojem mám, že občania

Liptovského Jána menovaného mali svojím spôsobom radi, horšie je to s občanmi Závažnej Poruby, ktorých oklamal a kúpenú horu museli dvakrát zaplatiť, ale v tom bol vtedajší richtár.

Jeho príchod do Jána bol vždy určitým spôsobom slávnostný. Tatra osemvalec s predným vyklápacím sklom proti slnku, hranatá a v kolesách špajchne. Keď vkročila do dediny všetko bolo na ulici a deti mali radosť. Peter Laurinc, Jano Chlebo a ja sme sa mohli auta i chytiť, a to preto, lebo tajomník Brutovský mal dvoch synov v tých rokoch čo sme boli i my, ale hlavne preto, že sme dovolili hnať týmto chlapcom husi do vody.

Myslím že na úvod stačí, ale predsa mi ostala ešte jedna spomienka hlavne vtedy, keď som sa pozrel na fotku starého mostu ponad Štiavnicu. Premietlo sa mi ako ležíme na moste zahľadní pomedzi plánky do vody, na triesočke nakrútená niť alebo špagátik primontovaná skalka miesto olovka a na konci ohnutý špendlík a na ňom červík. Chytali sme ryby, ale čerta ako na to môže ísť ryba, ale my sme verili a hlavne cítili, keď nás Cajer mastil rajštokom bičom, štípalo to sakramensky.

Hlavný komandant všetkých podujatí bol Jano Chlebo. Mal k tomu blízko lebo jeho mama robila frajcimerku, bola obľúbená aj preto, že WC papier nebol, ale boli handričky 30 na 30- ľanovité a tým sa robilo to čo, mi robíme papierom. Potom to vyvára v salajke a keď náhodou ľanová handrička bola tvrdšia musela ju v rukách pomedliť. To sme počúvali keď to rozprávala neraz.

Uskutočňovali sa takéto besedy na schodoch v kaštieli za prítomnosti susediek. Nie len toto ale všetky zážitky sa priebežne preberali.

Prečo píšem, že občania mali Gemerského obľúbeného. Preto že mal veľkú zásluhu na postavení kostola pre evanjelikov. I keď sa ho dotkol požiar, keď strašil dedinu dal ho do poriadku. Za tento tak nábožensko humánný skutok bol zvolený za dozorcú a inšpektora cirkevného ev.a.v zboru. Nápis bol napísaný, myslím toto venovanie, na oltári v slovenčine ale i v maďarčine. Prišiel Slovenský štát a maďarské venovanie sa muselo odstrániť. Chcem ešte podotknúť, že model takéhoto kostola len v menšom prevedení postavil v Beji Tornaľa. Bol tam statok podobný ako v Podtúrni. Slúžila tam moja mama, ale hlavne moja tetka Zuzana Mišíková, ktorá tam mala pomerne dôležité postavenie nie len ako kuchárka, ale komandovala celý personál. Veľakrát sa o tom rozprávalo a to ma nútilo hľadať spôsob ako sa tam dostať. A stalo sa cestou zamestnania v Poprade, mal som ten úsek na starosti bol tam závod a jeden funkcionár mi k tomu pomohol. Prišiel som tam. Čakal ma tam starší pán v širokom klobúku na lajblíku retiazku, ako i môj otec mal, previedol a vyrozprával mi všetko čo som chcel. Spomenul si, že ako mladý šuhaj bol v Jáne a končil slovami: „Tu sa páni rodili a v Jáne hodovali, lákali ich hory a poľovačky. Statok bol zrujnovaný opustené bez dosák stáli len falére piliere z voľakedajšieho plota“. Bol som nadmieru spokojný, že som tam bol videl kde moji blízky slúžili, hľadali obživeň.

Peter Vodila, dôchodca

Precvčili sme si angličtinu, rozprávali sme s Američanmi

Na škole sa už od prvej triedy deti v škole učia po anglicky. Učíme aj nemčinu, mohli by sme učiť aj po rusky aj po francúzsky, máme v škole pani učiteľky s touto aprobáciou. Všeobecne každý cudzí jazyk robí deťom ťažkosť, treba sa chcieť učiť, učiť sa pravidelne, pripravovať sa poctivo na vyučovacie hodiny. Dnes bez ovládania cudzieho jazyka sme vo svete stratení.

Tie deti, ktoré sa učia angličtinu mali možnosť si reč precvičiť s rodenými američanmi. Od 10. do 14. apríla 2007 bolo u nás v škole 60 američanov. Boli to deti vojakov, ktorí pracujú na vojenských základniach NATO v Európe. Títo kresťania nám v rámci svojho programu postavili na školskom dvore „opičiu dráhu“. Doniesli si všetok potrebný materiál a s chuťou pracovali celý týždeň. Naším žiakom pripravili aj zábavné popoludnia, obdarovali ich rôznymi darčekom. Zúčastňovali sa na hodinách anglického jazyka, rozprávali so žiakmi po anglicky, naučili ich aj niekoľko anglických kresťanských piesní.

Americkí priatelia si pochvaľovali našu stravu, dokonca si pýtali recept na vajcovú polievku, chutilo im všetko, čo im pani kuchárky Darina Jančušková a Božena Zolerová pripravili v školskej kuchyni.

V sobotu ich pán školník Ján Brziak vyviezol autobusom do doliny. Osviežili sa na Nadinej studničke, aj na Teplici.

Okrem svojich tlmočníkov pomohli v tlmočení Mgr. Blanka Špačková, Mgr. Daniela Frohlichová.

Najviac som sa potešila, keď mi Matej Droppa (7. roč.) povedal, že ho pochválili, ako dobre hovorí po anglicky. „**Budem sa poctivejšie pripravovať na angličtinu, lebo som zistil na vlastnej koži, aké je dôležité vedieť sa dohovoriť**“, povedal Maťo, keď sme sa s Američanmi v sobotu **lúčili**.

Mgr. Jana Pivková

Vedíme deti s láskou ku prírode, alebo: Iná hodina prírodovedy a vlastivedy v ZŠ s MŠ Liptovský Ján

4. mája 2007 štyria zamestnanci štátnych lesov z polesia Čierny Váh prišli do školy besedovať s deťmi o ochrane lesov a prírody.

Potešili sme sa hlavne preto, že prídu medzi deti chlapi, a to ešte v zelených rovnošatách. Rozprávali deťom o živote obyvateľov lesa. Rozumeli sa hlavne so žiakmi 4. roč., lebo vo vlastivede sa práve učili o vtáčkoch v lese, o rôznych drevinách, stromoch. Lesníci im pripomenuli, že v lese sa musí dodržiavať „lesný poriadok“. Nesmú klásť oheň, odhadzovať odpadky, dávať si pozor na vretenice a ochraňovať chránené rastliny a živočíchy.

Najviac sa tešili na sadenie stromov. Na školský areál lesníci spolu s deťmi zasadili 5 stromov: lipu, smrek, dub, borovicu, jedľu. Deti vykopali jamku, zasadili strom spolu s ujom lesníkom, dobre utlačili, potom zaliali vodou a stromček označili menovkou. Stromy budú opatrovať a ošetrovať spolu s pánom školníkom stromky ochránia proti ohrozeniu a hlavne upozornia koscov pri kosení trávy, aby ich neskosili, lebo kým vyrastú potrvá to niekoľko dlhých rokov.

„Stromky si prideme pozrieť keď vyrastieme, budeme si pamätať, kedy sme ich zasadili“, povedali chlapi a odfotili sa pri malých stromčekoch.

Ďakujeme lesníkom s polesia Čierny Váh za peknú hodinu prírodovedy nielen v školskej lavici.

Špeciálna škola internátna má budúcnosť

Dňa 18.mája 2007 sa konal v Špeciálnej základnej škole internátnej v Liptovskom Jáne „Deň otvorených dverí“. Dôvody na realizáciu tejto myšlienky boli dva.

Prvým dôvodom bol transformačný proces, ktorý sme prežívali veľmi citlivo a bolestne. Bolo to obdobie veľmi zložité a náročné tak po stránke profesionálnej ako aj ľudskej. No vďaka veľkému úsiliu riaditeľa školy Mgr.Vladimíra Klementa a pár vzácných ľudí, ktorý pri nás stáli a podali nám pomocnú ruku sme mohli v školskom roku 2006/2007 opäť otvoriť brány našej školy.

Druhým dôvodom bolo, že si dňa 20.mája 2007 pripomíname 47. výročie založenia Špeciálnej základnej školy internátnej v Liptovskom Jáne a zároveň sme takto chceli priblížiť našu prácu ako aj servis poskytovaných služieb ŠZŠI Liptovský Ján občanom Liptovského Jána.

Prostredníctvom tohto článku nám dovoľte predstaviť Vám súčasnosť a budúcnosť smerovania Špeciálnej základnej školy internátnej v Liptovskom Jáne.

1) Aktuálna situácia a perspektíva školy

Ukazovateľom úrovne demokracie a humanity každej spoločnosti je úroveň jej záujmu o občanov, ktorí sú na jej starostlivosti najviac závislí, to znamená o chorých, postihnutých a starých ľudí.

Špecifickú skupinu medzi zdravotne postihnutými občanmi tvoria deti, mládež a dospelý s mentálnou retardáciou. Predstavujú medzi postihnutými jednu z najpočetnejších skupín a aj napriek tomu sa o nich vie pomerne málo. Predstavy intaktnej populácie o mentálne postihnutých bývajú sprevádzané nejasnosťami, záhadami, predsudkami a často i neopodstatnenými obavami.

Preto cieľom nášho zariadenia je poskytnúť mentálne postihnutým deťom školského veku komplexnú starostlivosť. Deti prichádzajú k nám z bežných rodín, z detských domovov (nariadená ústavná výchova) alebo sú tu deti zo sociálne slabých rodín a dysfunkčných rodín.

Snahou je optimálny rozvoj ich komplexnej osobnosti z rešpektovaním individuálnych osobitostí a špeciálnych výchovných a edukačných potrieb vyplývajúcich z viacnásobných postihnutí.

Výsledkom špeciálnej edukácie viacnásobne postihnutých by malo byť na základe systematických a cielených edukačných aktivít, v súčinnosti a za podpory nevyhnutných korekčných, stimulačných, terapeutických, rehabilitačných, reedukačných, kompenzačných, diagnostických a reediagnostických činností, s použitím potrebných špeciálnych pomôcok a technických prostriedkov a v súčinnosti s nimi

dosahovanie žiadúcich pokrokov v rozvíjaní ich motoriky, senzoryky, sebaobsluhy, kognície, komunikácie, emocionality, sociability a správania a podpora socializačného procesu v jeho komplexnosti.

Špeciálna základná škola internátna, vytvára podmienky pre systematické budovanie hygienických návykov, zdokonaľovanie sebaobslužných činností detí. Prostredníctvom kreatívnej pracovnej a telesnej výchovy nielen zvyšuje úroveň jemnej a hrubej motoriky, celkovej pohybovej koordinácie ale v podstatnej miere prispieva k dosiahnutiu bio-psycho-sociálnej rovnováhy a šťastia z dosiahnutých úspechov. Zabezpečuje získavanie a rozvoj sociálnych skúseností a zručností. Profesionálna orientácia s prihliadnutím na reálne možnosti dieťaťa a zákonného zástupcu dieťaťa.

Veková kategória od 6 rokov do 16 rokov

Deti sa vzdelávajú

prípravný ročník

A.variant

B.variant

C.variant

Vstupná diagnostika po príchode dieťaťa do zariadenia

A) rodinná anamnéza sociálny pracovník

B) osobná anamnéza sociálny pracovník

C) výchovnoedukačný proces špeciálny pedagóg, učiteľ, vychovávateľ

D) psychologická diagnostika psychológ

E) úroveň komunikačných schopností logopéd

F) poruchy správania - etopéd

G) zdravotný stav zdravotná sestra

H) rehabilitačná diagnostika rehabilitačný pracovník

I) záverečné doporučenie a prognózy, odporúčanie konkrétneho modelu a programu edukácie (zaradenie dieťaťa, príslušný typ vzdelávania, na čo je potrebné prihliadať, potreby dieťaťa pri jeho pedagogickom vedení, postupy pri adaptácii, čomu sa venovať a čo trénovať, čo posilňovať, ako dieťa hodnotiť, oceňovať, motivovať, na čo dbať pri dosahovaní zmien v jeho prejavoch sociálny pracovník, psychológ, špeciálny pedagóg (učiteľ, vychovávateľ), etopéd, logopéd, zdravotná sestra, rehabilitačný pracovník).

J) Posudzovanie funkčnosti modelu edukácie a jeho úspešnosti v závislosti od variability potrieb edukovaného jednotlivca.

Zameranie

Denne dochádzajúci klienti

Týždenné pobyty na základe dohody so zákonným zástupcom

Zameranie

Denne dochádzajúci klienti

Týždenné pobyty na základe dohody so zákonným zástupcom

Viac týždenné pobyty na základe dohody so zákonným zástupcom dieťaťa

Deti s kmeňovou adresou detského domova

Diagnostické pobyty

Doba pobytu bude určovaná podľa závažnosti primárneho postihu a sekundárnych postihov a ich kombinácií po dohode so zákonným zástupcom dieťaťa (rodič, adoptívny rodič, opatrovník dieťaťa, osoba, ktorej na základe rozhodnutia príslušného súdu bolo dieťa zverené do výchovy)

Stravovanie

Strava je poskytovaná v zmysle platnej legislatívy 6x denne, sedem dní do týždňa s prihliadnutím na individuálne potreby dieťaťa.

Stravovanie, ubytovanie a mimo školská výchova sú poskytované počas školského roka.

Starostlivosť o mentálne postihnuté deti v podmienkach Špeciálnej základnej školy internátnej zahŕňa servis poskytovaných služieb v oblasti

- a) špeciálno-pedagogickej
- b) psychologickej
- c) logopedickej

- d) rehabilitačnej
- e) zdravotnej
- f) sociálno-poradenskej.

Cieľom nášho zariadenia, je a bude vytvoriť také podmienky, kde by dieťa získanú dôveru pretvorilo vo vieru v seba samého, svoje schopnosti, stabilné miesto v societe, vieru v človeka a poznanie, že ničím podstatným sa neodlišuje od majoritnej spoločnosti.

V čase chudobnom na krásne medzilidské vzťahy a prejavy súvisiace s nimi, mali naše deti veľké šťastie. Stretli sa s Vami, s ľuďmi, ktorý sú schopní nielen prijímať, ale aj dávať.

Nedá sa necitovať v tejto súvislosti slová Milana Rúfusa nášho rodáka.

„Dobro nie je dar.

Je to akt vôle vyžadujúci veľmi silnú vnútornú energiu.

Dobro je úsilie a práca.“

Za naše deti nám dovoľte poďakovať našim sponzorom a to Rotary Klubu Liptovský Mikuláš, manželom Dankovcom a všetkým Vám, ktorý ste si našli chvíľku a prišli ste nás potešiť svojou prítomnosťou a povzbudiť nás do ďalšej práce.

Za naše deti ďakujeme.

Súctou

Mgr.Vladimír KLEMENT
riaditeľ školy

Dnes je sviatok všetkých detí, v každej rúčke darček sviety.

Na tvári je úsmev istý a ten úsmev hračka istí.

1.jún je deň tak trochu výnimočný pre všetky deti. Výnimočný nielen preto, že sa začal posledný mesiac v škole a s ním aj blížiaci sa koniec školského roka, že sa začalo obdobie školských výletov a exkurzií, ale najmä tým, že sa deti nemuseli v tento deň pripravovať na vyučovanie, ba ani zasadiť do školských lavíc. Niet sa čo čudovať, že takýchto dní by najmä počas školského roka chceli mať o mnoho viac. A ešte ich určite doma čakalo sladké alebo i iné prekvapenie.

Aj pre tých najmenších - deti v materskej škole bol tento deň **výnimočným**. Už ráno ich vítala vyzdobená záhrada a veľký farebný plagát oznamoval, že je v nej ukrytý „**vzácný poklad**“. Hneď na

začiatku deti milo prekvapili členky Jednoty dôchodcov p.Strapoňová a p.Lubelanová, ktoré pripravili deťom na posilnenie pred pátraním chutné „**lentilkové prekvapenie**“. Koláčiky boli ozaj chutné, keď tanieriky behom niekoľkých sekúnd ostali prázdne. Počas honby za pokladom bolo treba prekonávať množstvo prekážok prejsť cez tmavé „strachové“ vrece, vedieť hádzať do výšky i do diaľky farebnými loptami, prejsť cez „rybník“ v „sedemmíľových“ čižmách

, preskákať „úzky chodníček“ vo vreciach, so zviazanými nohami s kamarátom prekonávať prekážky. Všetky nástrahy sa podarilo zdolať a objaviť poklad - plný plyšových hračiek. „**Plyšáčky**“, ktoré si deti vytiahli z pokladu im robili spoločnosť počas celého dňa a aj na lehátkach v spálni.

A na tie najväčšie parádnice čakalo ešte jedno prekvapenie **malovanie nechtíkov**. Všetky dievčenské rúčky žiarili rôznymi farbami a

ozdôbkami. Dnes sa maľovať v škôlke mohlo, lebo „to pani učiteľky dovolili“. A tak nečudo, že aj tí celkom najmenší by takýchto dní uvítali čo najviac.

Za prekvapenia v tento deň ďakujeme Jednote dôchodcov p. Strapoňovej a p. Ľubelanovej, rodičom Pavlicovcom, Plšíčikovcom a Aďke Zimmermanovej.

A ak chcete deťom splniť želania nielen na MDD, ale aj v obyčajných dňoch, tu sú ich „tajné“ želania:

- aby sa ocko s maminou nehádali
- aby ste sa s nimi viac hrali, vlastne jašili a bláznili
- aby ste vedeli, že, keď klamú, vlastne sa boja, aby ste neboli z nich sklamaní
- aby ste im odpustili, keď občas donesú zlú známku alebo poznámku
- aby ste ich netrestali, stále niečo nezakazovali a neprikazovali im,
- aby ste chápali, že to domáce zvieratko naozaj, ale naozaj veľmi potrebujú,

- aby sa pani učiteľky viac usmievali a rozprávali s nimi aj o tých najobyčajnejších veciach, aby sa s nimi viac hrali,
- aby mali veľa-veľa dobrých kamarátov,
- aby stále svietilo slnko a prázdniny boli dlháááánske,
- aby aspoň na Deň detí bola zmrzlina všade zadarmo.

Zora Šimovčeková

O činnosti Jednoty dôchodcov Slovenska.

MDŽ si predsa nedáme.

S touto úsmevnou vetou vstupovali dôchodkyne, členky Klubu Jednoty dôchodcov Slovenska v Liptovskom Jáne do hotela Bernard 8. marca 2007 o 14.00 hod. Jánsky klub dôchodcov ich pozval na posedenie pri kávičke a zákusku. Vo dverách ich vítal sám starosta obce s náručím plným čerstvých karafiátov a práním všetkého dobrého.

V príjemnom prostredí hotelovej reštaurácie sa ich zišlo 56. Mnohé z nich ešte v hoteli Bernard vôbec neboli. Možno aj zvedavosť ich vytlačila zo stereotypu domáceho prostredia. A ako zhodne tvrdili, oplátilo sa. Hotelový personál im pripravil nielen príjemné prostredie ale aj osviežujúci zákusok s kávičkou a uprostred švédsky stôl s ovocím a chlebíčkami. No najpríjemnejší bol pocit zo stretnutia, ktoré moderoval člen výboru p. Milan Hanko. Jeho prednes krásnej básne vyvolal nejednu slzičku dojatia a vd'aky. O hudobno-spevnú časť sa postaral so svojou gitarou p. Vladimír Mlynček. Nasmeroval si to k prvému stolu, kde vraj boli najlepšie speváčky a zatiahol Zahučali hory, zahučali lesy..... Hneď sa spontánne pridali všetci. I keď táto pre seniorov aktuálna pieseň vyvolávala smutné pocity a clivotu, dospievali až do konca a navrhli niečo veselšie. Potom sa už spievalo ako „z pesničky do pesničky“. Pomedzi piesne sa viedli rozhovory o tom, ako to bolo, keď....., keď si domyslíte, keď boli mladí, keď oslavovali a o všeličom inom, na čo sa oplatí spomínať. Od výboru dostali informácie o tom, kde v ktorých rekreačno-liečebných zariadeniach so štátnou účelovou dotáciou si môžu objednať zľavnený pobyt. Milým prekvapením bol pre každú členku JDS darček od detí materskej školy ručne vyrobený farebný motýlik s pestrými lesklými krídelkami, a tak to v sále vďaka motýlikom od detí zavoňalo detskou hravosťou a nevinnosťou. Krásne gesto, ktoré im seniorky mienia opätovať na ich deň.

Neoficiálne atmosféra stretnutia spôsobila, že posedenie pri kávičke sa predĺžilo na jeden a pol hodiny pri speve a celkovej dobrej nálade.

Bolo to len jedno z mnohých zaujímavých podujatí plánu činnosti na rok 2007. Iného charakteru sú napr. návštevy AQUA-parku v Trnenci alebo solných jaskýň v Mikuláši a v Jáne. Dúfame, že sa nám podaria a vydaria aj plánované zájazdy.

Plán činnosti Klubu JDS v Lipt. Jáne je bohatý a pestrý a jeho existencia má zmysel a opodstatnenie. Je v ňom 84 členov, a preto s ním treba počítať.

Predseda Klubu JDS
v Liptovskom Jáne
Anna Ľubelanová

Na Jána v Liptovskom Jáne

Liptovský Ján je vstupnou bránou do sveta histórie, architektúry, podivuhodných vlastností vôd, turistiky, flóry, fauny, či slnkom nedotknutého čara podzemných jaskýň, výverov, ponorov, priepastí a robí z Lipt. Jána centrum zimnej i letnej turistiky medzinárodného významu.

Liptovský Ján ako obec je písomne doložený dekrétom kráľa Belu IV. z roku 1263. V donačnej listine je spomínaná roveň Vesveres /asi miesto na vresovišti alebo zvernice/. Predstavovalo to územie jedného poplužia / asi 80 100 ha/., ktoré sa rozprestiera medzi potokmi Ploština a Štiavnica. Toto územie kráľ daroval synovi Vavrince Bohumírovi za zásluhy jeho otca i jeho v bojoch proti Tatárom. Všeobecne sa hovorí, že Vavrinec v bojoch zachránil od zajatia kráľa Belu IV. tým, že zničil bojovníkov, ktorí mali zajať kráľa. V boji prišiel o ruku čo je aj zvýraznené v rodovom erbe a taktiež je tu veliteľská trúba, lebo Vavrinec bol veliteľ jednotky pri ochrane kráľa. Po pominutí tatárskej okupácie dal kráľ na mieste víťazstva Vavrince postaviť na Parkančeku / minerálna kopa/ drevený kostolík. Tu si zriadili benediktínci svoju misijnú stanicu, ktorú zasvätili ich patrónovi Jánovi Krstiteľovi. Bolo to okolo roku 1240. Ku koncu 13. storočia na tomto mieste vystavali murovaný kostol, ktorý zasvätili s mottom svätého Jána Krstiteľa „Príde Ježiš Mesiáš, pripravte cestu Pánovi, urovnajte mu chodníky“. Okolo kostola vznikla osada pomenovaná podľa svätého Jána Krstiteľa. Takto vzniká obec Liptovský Svätý Ján. Obyvatelia osady pod vedením Bohumíra ovládli v krátkom čase dve tretiny Liptova, časť Spiša i Turca. Pred smrťou Bohumír rozdelil majetok pre šiestich synov s tým, že určil centrum rodu v Liptovskom Jáne a na čelo riadenia jednoty rodu postavil najstaršieho syna Bodo /1286 1343/, ktorý už používal v prímení Bodo-de Liptovský Ján. Týmto spôsobom jednotného riadenia rodu sa rod udržal vyše 740 rokov. Príslušníci starého Svätójánskeho rodu sú dnes rozídení po celom svete.

V tomto roku 2007 je tomu už 744 rokov, čo sa tieto udalosti odohrali a my si ich každoročne na Svätého Jána Krstiteľa slávnostne pripomíname. Život a práca človeka boli od nepamäti sveta spojené s cyklickým opakovaním sa ročných období. Ku každému z nich sa viazalo množstvo ustálených zvykov, obradov, povier a iných činností. I my v Liptovskom Jáne oslavujeme najmä letný slnovrat, kedy si pripomíname i založenie obce a jej pomenovanie po Jánovi Krstiteľovi. Práve k tomuto dňu patrilo oheň vo všetkých formách na očistenie tela i duše človeka. Boli to predovšetkým vatry, okolo ktorých nielen mládež ale aj ženy a muži spievali a tancovali a

často ich aj preskakovali. Ohňom a fakliam pripisovali ľudia magickú- očistnú a zdravotno-preventívnu funkciu. Zvlášť veľká moc sa pripisovala rastlinám nazbieraným v Jánsku noc ešte pred východom slnka. Týmto bylinami sa dala vyliečiť choroba a niektorým bylinám sa pripisovala čarovná moc napr. papradiu, ktoré vraj otváralo zem a obnažovalo skryté poklady. Samotné slávnosti letného slnovratu sa začali skôr, asi 2 týždne pred dňom Jána, kedy dievčatá z dediny začali chodiť každý večer spievať na Jánovku a mládenci pripravovali vatru. Dievčatá spievali pesničky :

Hej, Jáne, Jáne
Kde ťa páliť máme?
V svätójánskej strane
Tam ťa páliť máme.
Za týmto ženili niektorého mládenca spievajúc :
Hej, Jáne, Jáne
Koho oženíme?
Hej, Tóna Kompišovie
Koho že mu dáme?
Hej, Marku Krajčuškovie.

V tomto verši zaspievali vždy niečo o dievčati:

Okop si kapustu,
Bude ti hlavatá.
Usiluj sa robiť,
Budeš ty bohatá.
Uč sa chleba napieť
A tak sa vydávaj,
Zavčas kravy podoj
A dlho nespávaj!
Už trúbi na kravy
A ty ešte drichneš,
Keď ťa on vybuchá,
Od spania odvykneš.

Takto dievčatá spievali, kým nepovyďávali všetky dievčence a nepoženiť všetkých chlapcov.

Svätójánske dievčatá v podvečer Jána uvili malé venčeky a tie odrazu hodili do stojacej vody a čakali. Ktorý venček sa najprv pohol, tá sa prvá vydá.

Na Jána chodili dievčatá ľan trhať, pri jeho trhaní hovorili:

Svätý Ján tiahnem ľan,
Taký ako vlas, narastie po pás.

Na Svätójánsku noc si kládli pod hlavnicu tri stebľa trávy a verili, že čo sa im prisní to sa im aj splní. Večer na deň Jána mládenci na vrch hotovej vatry dali stromček máj a čakali na dievčatá, ktoré medzitým vili venčeky a tie pri zapálení ohňa dávali chlapcom ako pozornosť. Zapálenie vatry sa konalo jednotne v celom Liptove na vyvýšených miestach Závažnej Poruby, Okoličného, Uhorskej Vsi atď.

Pri zapálení spievali všetci spoločne:

Bože nám pomáhaj Jána ospevovať,
aby nás vedeli v Jáne spomínať.
Jáne náš, Jáne, náš hybaj, hybaj!

Dlho do noci sa ozýval spev až kým vatra nedohorela. Mládež v dvojiciach opúšťala vatrisko ako ináč ako so spevom:

Keby ja vedela kedy bude Jána

tak by som nakládla tri kopôčky ohňa.

Prvý by nakládla mojej kamarátke, druhý by nakládla mojej drahej matke,

tretí by nakládla mojemu milému,

môjmu Janíčkovi, šuhaju švárnemu.

Keď dohorel oheň i fakle spievali na rozlúčku túto pesničku:

Jano milý Jano

zobúdzaj včas ráno.

Včas ráno, ráničko,

keď vyjde slniečko.

Valasi a pastieri verili, že pokiaľ bude znieť Jánsky spev zatiaľ ovce mlieko stratia, preto mládež nad ránom rozháňali.

Po oslavách Jána Krstiteľa spojené so slnovratom pripravovala sa obec na egzámény a majálesy. Škola a učiteľ mali v minulosti popri cirkvi nezastupiteľné dôležité postavenie v živote obce. Bol to nielen rozvoj vzdelanostnej úrovne obyvateľov ale aj šírenie osvetových, pokrokových a kultúrnych myšlienok. Učiteľ bol aj organizátorom kultúrneho a spoločenského života obce. Medzi takéto podujatia patrili egzámény a majálesy. Vo všetkých obciach Liptova prebiehalo preskúšanie žiakov z vedomostí školskou radou za prítomnosti rodičov i občanov. Toto preskúšanie sa uskutočnilo buď v kostole, alebo v kultúrnom dome. Predmety boli náboženského charakteru i celospoločenského ako čítanie, spievanie a rečňovačky. U mimoriadne vzdelaných žiakov preskúšali z nemčiny alebo iných jazykov. Na základe výsledkov volil sa učiteľ na budúce obdobie zároveň sa mu schvaľoval plat a materiálne odmeny za prácu. Záverom poverili pána učiteľa organizovaním majálesu.

Po skončení egzámenu bola určená komisia, ktorá odmeňovala najlepších žiakov, ktorí dostávali za pilnosť v školskom roku náboženskú knižku „Perlička“. Na najbližšiu nedeľu sa určoval majáles a každá organizácia dostala dielčie úlohy na zabezpečenie majálesu. V sobotu pred majálesom sa vyčistilo miesto na tancovanie u nás v Lipt. Jáne to bolo za Mundom alebo za Urbanovcami pod Stráňou. V deň majálesu pod vedením učiteľa, farára a starostu celá dedina na čele so žiakmi so spevom a hudbou odchádzala na miesto majálesu. Za nimi išli mamky s malými deťmi tiež spievajúc a niesli košíky s jedlom a pitím hlavne fánky. Nikdy nechýbali voňavé šišky, údená klobása a varená pálenka. Na mieste majálesu už bola zoradená cigánska kapela alebo slávna hudba z Bobrovca pod vedením saxofonistu Hlavaja.

Uvítaciu pesničku spievali takto:

Vítaj, vítaj krásny máj

vábi nás už k sebe háj.

Slniečko už teplo hreje,

vtáčik spieva, vetrík veje.

Milý čas volá nás

von do hája volá nás.

Úvodný program patril najmenším deťom, ku ktorým sa postupne pripojili starší žiaci a pred večerom sa do zábavy pripojili i rodičia. Základ tejto slávnosti v prírode tvorili hry, ktoré boli spojené tancom a spevom. Medzi najobľúbenejšie patrili „Medvedu daj labu“ a „Ej cindruška, cindruška...“.

Skončili sa Jánske slávnosti spojené egzámenom i majálesom a začalo sa najkrajšie obdobie leta, kosenie sušenie sena, ktoré v Liptovskom Jáne ale i celom Liptove bolo najkrajšie a neopakovateľné.

Dr. Ján Hlavienka

Obec “Svätý Ján Krstiteľ”

Toto je doslovný preklad latinského názvu obce ktorý sa používal v 14-15stor. - brožúra o Liptovskom Jáne

Takto sa Liptovský Ján volal v 14. a 15. stor. Svedčí o tom aspoň dochovaný latinský názov „Sanctus Joannes Baptista“. Tento názov vychádza z patrocínia farského kostola postaveného okolo r. 1380, ktorý je zasvätený Jánovi Krstiteľovi. Ak žijeme v obci nesúceho meno tohto svätého muža, mali by sme o ňom čo-to vedieť.

Ján Krstiteľ pochádzal z kňazského rodu. Otec Zachariáš i matka Alžbeta boli kňazmi. Navyše Alžbeta bola sesternica Márie, Ježišovej matky. Biblia popisuje zvláštny spôsob jeho narodenia. Už tu môžeme vidieť, že Boh pripravoval veľké veci, ktoré sa mali i cez Jána diať. Keď bol totiž Zachariáš v chráme, kde zapaloval kadidlo, zjavil sa mu anjel a zvestoval mu, že sa mu narodí syn. Ako znamenie neveriacemu Zachariášovi tento onemel až do dňa narodenia dieťaťa.

Dieťa dostalo meno Ján, grécky Ióannes, hebrejsky Jóchánán, slovensky Hospodin je milostivý. Hospodinova milosť sa od počiatku ukazovala cez Jána.

Ján Hospodinovi zasvätil svoj život. Od mladosti bol Ján veľmi prísny. Vystúpil ako prorok okolo r. 26. Istý čas

prebýval na púšti pri Mŕtvom mori. Ako odev mal plášť z ťavej kože prepásaný koženým opaskom. Jedol kobyľky a lesný med.

K Jánovi začali prichádzať ľudia, aby hľadali Boha. Tento prísny asketický život i povest' o Jánovej svätosti, ktorá sa šírila, prilákali k Jánovi Jeruzalem a celé Judsko i celé Jordánske okolie. Ján im kázal. Ohlasoval príchod Božieho kráľovstva a volal k pokániu, k náprave, k obráteniu sa od zlého k jedinému Bohu. Popri tom i krstil. Odtiaľ pomenovanie Ján Krstiteľ. Týmto pôsobením Ján pripravoval príchod Pána Ježiša. A v tom je vlastne i naplnenie Jánovho mena Hospodin je milostivý. Pretože v Ježišovi Boh naplno ponúkol všetkým ľuďom milosť.

Vrcholom tejto Jánovej úlohy bola chvíľa stretnutia s tým, ktorému pripravoval cestu. Vo svätom Písme čítame: „Vtedy prišiel Ježiš z Galiley k Jordánu k Jánovi, aby sa mu dal pokrstiť. On Mu však odporoval a povedal: Ja by som sa mal dať pokrstiť Tebe, a Ty prichádzaš ku mne? Ale Ježiš mu povedal: Nech to teraz! Lebo tak sa nám sluší naplniť všetku spravodlivosť. Povolil mu teda. Keď bol Ježiš pokrstený, hneď vystúpil z vody, a hľa, otvorili sa nebesá a videl Ducha Božieho, ktorý zostupoval ako holubica a prichádzal na Neho. A hľa, z neba bolo počuť hlas: Toto je môj milovaný Syn, v ktorom sa mi zaľúbilo.“ Iste i na základe tejto skúsenosti Ján o Ježišovi povedal: „Ajhľa, Baránok Boží, ktorý sníma hriech sveta.“

Ján Krstiteľ o skončil tragicky. Herodes Antipas usúdil, že hnutie, ktoré Ján Krstiteľ vyvolal, je nebezpečné. Preto sa rozhodol, že ho odstráni. Prispela k tomu zápleťka s Herodiadou. Jej dcéra Salome tancovala pred kráľom a zapáčila sa mu. Opýtal sa jej, čo si žiada ako odmenu. Herodiada jej poradila, nech si vyžiada hlavu Jána Krstiteľa. Ján bol vtedy väznený na hrade Machaeru pri Mŕtvom mori, kde bol i popravený. Ešte pred svojou smrťou poslal dvoch svojich učeníkov k Ježišovi s otázkou, či je skutočne zaslúbeným Mesiášom. Po smrti sa mnohý z jeho učeníkov pridali k Ježišovi.

Ak chceme byť dnes hodní odkazu patróna našej obce, iste je pre nás záväzná jeho úprimná viera v Boha. Táto sa prejavoval predovšetkým v jeho svätom živote, v jeho oddanosti pre veci Božie, ktorým obetoval celý svoj život. Záväzným je i jeho postoj k Ježišovi. Ján Krstiteľ prišiel preto, aby ukazoval na Ježiša. Aby mu pripravoval cestu. Nie sme často my naopak práve tými, ktorí ľudia o Ježiša pripravujú? A nakoniec Ján nás zaväzuje k tomu, aby sme i my spoznali milosť, ktorá prichádza v Ježišovi. Lebo Ježiš preto prišiel na svet, aby zachránil, čo bolo zahynulo.

Mgr. Peter Taját
evanjelický farár

Srdce plné lásky

(Jún - mesiac úcty k Božskému Srdcu Ježišovmu)

Jún je v povedomí kresťana spojený s úctou k Božskému Srdcu. Niektorým sa v myslí vynorí obraz, na ktorom Ježišovo odhalené srdce obtočené trňovou korunou horí plameňom lásky. Neostaňme však len pri tejto predstave a poďme sa pozrieť, čo vlastne Písmo hovorí o citoch sídliacich v srdci Ježiša Krista.

Iste je, že Ježiš bol mužom hlbokých citov a aj navonok dokázal prejavovať to, čo prežíval v hĺbke svojho bytia a to bez akéhokoľvek pocitu hanby alebo rozpakov: „A Ježiš zaslzil“ (Jn 11,35) „...bolo mu ľúto...“ (Lk 7,13) „Pohnutý súcitom, Ježiš vystrel svoju ruku.“ (Mk 1,41) „Ako často som túžil...“ (Lk 13,34) „A smútok ho prenikol...“ (Mt 26,37) „V tej hodine zaplesal.“ (Lk 10,21) „...zazrel mesto, plakal nad ním.“ (Lk 19,41) „Veľmi som túžil...“ (Lk 22,15) „Milujem vás...“ (Jn 15,9)

Z evanjelií vyplýva, že najpodstatnejšou Kristovou črtou je láska. Má mnoho foriem. Priateľstvo, súcit, milosrdenstvo, pochopenie, ochota pomôcť. Má veľkú hĺbku, za milovaných prináša aj tie najväčšie obeť.

Ježiš prežíva priateľskú náklonnosť k ľuďom, ktorých si sám vybral. Teší sa z nej svätý Ján, „... ten, ktorého Ježiš miloval“ (Jn 13,23), aj rodina Márie, Marty a Lazára z Betánie. Jemu Ježiš venuje svoj posledný zázrak (Jn 11,1-44).

Svojich nasledovníkov nenazýva sluhami, ale priateľmi (Jn 15,15), hoci ho často sklamá. Mk 9,34, Lk 9,46 jasne dokazujú, ako málo pochopili jeho učenie (Jn 13,38), (Jn 13,21) jeden ho zaprie a druhý zradí.

Je tu aj dav, vždy hladný a smädný po jeho slovách, uzdraveniach, po zázrakoch, no nie vždy chápatý k jeho únave a túžbe po samote či odpočinku. „...zástupy ho hľadali...“ (Lk 4,42). A Ježiš stále, neúnavne prejavuje ochotu vyučovať, vypočuť, pochopiť a pomôcť, liečiť choroby tela i ducha. Vie, že priazeň ľudu je vrtkavá, dnes kričia „Hosana“, zajtra „Ukrižuj“. No On neúnavne rozsieva Božie Slovo po celej krajine.

Osobitné miesto v srdci Boha i Človeka zároveň zastávajú chudobní, plačúci, hladní a prenasledovaní, ktorým sľubuje potešenie, nasýtenie a veľkú odmenu v nebi (Mt 5,3, Lk 6,20). Je mu ľúto tých, ktorí si majetok zhromažďujú na zemi, lebo táto záťaž im bráni vojsť do Kráľovstva „úzkou bránou“, no dodáva, že „Bohu je všetko možné“ (Mk 10,23-27).

V tomto postoji niet nenávisť, ani odsúdenia, len milosrdenstvo. Bojuje proti hriechu, hriešnika miluje. Dalo by sa povedať, že v hriešnikoch má priam zaľúbenie. „Lekára nepotrebujú zdraví, ale chorí.“ „Neprišiel som volať spravodlivých, ale hriešnikov“ (Mt 9, 12-13, Mk 2, 17).

Orientuje sa na vyvrheľov spoločnosti mýtnikov, nádenníkov, verejné hriešnice. Jedáva s nimi, necháva si od nich natierať nohy voňavým olejom. Robí z nich kladných hrdinov svojich podobenstiev. Na rozdiel od všetkých ostatných v nich vidí človeka.

Zvlášť jemne sa Ježiš správa k ženám. Židovské mravy tej doby ženou pohrdali ako nečistým tvorom, ktorý uvádza muža do pokušenia. Na verejnosti bolo ponižujúce rozprávať sa hoci aj s vlastnou manželkou. No v Ježišovom sprievode sa nachádzajú aj ženy: „Mária zvaná Magdaléna, z ktorej vyšlo sedem zlých duchov, Jana, žena Herodesovho správcu Chúzu, Zuzana a mnohé iné...“ (Lk 8, 1-3). Má pochopenie pre matky, ktoré prinášali k nemu nemluvnatá, aby sa ich dotkol.

Na popredné miesto vo svojom Kráľovstve kladie deti (Lk 18, 16).

Vo svojej láske však ide ešte ďalej: „Milujte svojich nepriateľov, modlite sa za tých, čo vás prenasledujú“ (Mt 5, 44), „Robte dobre tým, čo vás nenávidia“ (Lk 6, 27).

Tu nejde o ľudskú náklonnosť, ani o pochopenie, či zhovievavosť k chybám iného, nejde o odpustenie urážok a zabudnutie. Ježiš nás vyzýva pokoriť svoju ľudskú prirodzenosť a tvrdosť a pobožkať ruku, ktorá udrela. Preto ako príklad pre všetkých podáva najväčší dôkaz svojej lásky: „Prišiel slúžiť a položiť svoj život ako výkupné za mnohých“ (Mt 20, 28). Za všetkých, ktorí mu to dovoľia.

Ježiš miluje rovnakou mierou všetkých bez rozdielu a súčasne každého jedinečným spôsobom.

Nám neostáva nič iné, ako sa každý deň znova a znova snažiť napodobňovať jeho príklad a pritom sa modliť: „Ježišu, sprav srdce naše podľa Srдца svojho!“

Váš duchovný otec

ThLic. PaedDr. František Kočibal

Môj kolega mi závidí

Môj kolega mi raz povedal:

„Ján je predurčený na to, aby v ňom boli ľudia spokojní. Ste asi bohatá dedina, máte to o čom iné dediny len snívajú. Termálny bazén, krásny športový areál, vleky a pod. Keby som sa mal ešte raz narodiť, tak by som chcel bývať v Liptovskom Jáne. Závidím Ti.“ Áno, má pravdu. Komu sa nelení, tomu sa zelení. Patrím k obyvateľom Liptovského Jána, ktorí využívajú takmer všetky možnosti v našej dedine. Právom nám iní závidia naše prostredie. V zime romantické prechádzky po snehu, alebo len tak za dedinou zapnúť bežky a trocha sa prebehnúť. Škoda len, že my, amatérski bežkári si musíme trať urobiť sami. Uvítali by sme skúter, ktorý by to za nás urobil. Ale z jednej takejto bežeckej vychádzky mám silný zážitok. Na „Hrádkach“ som sa križovala so saňami, ako atrakciou pre turistov. Ja, ako domáca som mala z toho príjemný pocit. Všade plno snehu, široko ďaleko nikto len ja a sane. Toto pochopí len ten, kto to zažije. Ale ľudia sme rôzni. Nieкто má rád sneh, iný naň nadáva. Nieкто šoférovi na pluhu zamáva, iný sa mu hrozí, že mu nahrnul sneh pred bránu alebo do dvora. Naša nová ulica je väčšinou dobre upravená, ale každému nevyhovieš.

Po zime prichádza jar, ožívajú záhradky a predzáhradky, každý sa snaží, aby pred svojím domom bolo

všetko vyzametané, čisté. Nieкто sa snaží, iný čaká kým zimný posyp nieкто pozametá a odvezie.

Ale najradšej mám aj tak leto. Všade plno ľudí, ruch a život, letné večery s hudbou rôzneho druhu (cimbaloška alebo country). Žijeme v rekreačnej oblasti, kde chodia ľudia na dovolenku, a tak sa musíme prispôbiť. Niekomu vadí hlasná hudba na diskotéke alebo rozhlas z termálneho kúpaliska, ktorý počuť až do dediny a pod. Rekreaanti sú na dovolenke a chcú si oddýchnuť a nie prihliadať na to, aby nieкого nerušili hlasným spevom. Nie najpriaznivejšie sa javí skutočnosť, že pred letnou sezónou máme v prevádzke len jeden obchod s potravinami. Mne to až tak nevadí, mám auto, nákup si doveziem s Liptovského Mikuláša. Ale čo naši starí ľudia a turisti, ktorí budú musieť stáť v ľudia a turisti, ktorí budú musieť stáť v lete a budú na nás v dobrom spomínať.

Počas letných prázdnin trávim dost času pri našej „Kadi“. Držím palce ľudom ako Slávo Kašiak. Jeho bufet je na dobrej úrovni, má tam všetko čo treba.

Pribudol aj nový stánok s vínom a syrmi. Ten sa tiež celkom dobre rozbieha, pribúda nový sortiment syrov, bryndze aj víno je cenovo prijateľné.

Patrím tiež k občanom, ktorí v našej obci poskytujú ubytovanie v súkromí. Preto sa na letnú sezónu tešíme,

zveľaďujeme svoje ubytovacie zariadenia, chceme aby sa k nám ľudia radi vracali.

Cez toto leto určite čaká naše termálne kúpalisko veľký nápor ľudí. Ale ak nepribudnú služby v objekte kúpaliska, ľudia budú čoraz viac nespokojní. Nie je možné, aby pri tak vysokom vstupnom boli také neprimerané služby. A my obyvatelia Liptovského Jána by sme si tiež zaslúžili regionálnu zľavu.

Po voľbách v decembri sa zmenil starosta v našej obci a zmenilo sa aj obecné zastupiteľstvo. Je len na nás, všetkých obyvateľoch našej dediny ako prijmem tieto zmeny a ako budeme našim poslancom a starostovi nápomocní. Prestaňme všetko a všetkých kritizovať a každý sa niečím pričinnme. My, ubytovatelia v súkromí odvádzajme rekreačné poplatky. Zaujímajme sa o dianie v našej dedine, dávajme správne návrhy a námety, nebojme sa „otravovať“ starostu s pripomienkami. Iste každého prijme.

Držím palce novému starostovi aj celému obecnému zastupiteľstvu. Nech všetky problémy vyriešia bez prekážok v prospech dediny, nech sa viac zviditeľníme v oblasti cestovného ruchu, nech je viac takých ľudí ako môj kolega, ktorý mi závidí.

Marta Brziaková

„Vážení prívrženci rozvoja cestovného ruchu“, milí spoluobčania,

cestovný ruch (CR) dnes zohráva významné miesto v takmer každom kúte Slovenska. Udomácňuje sa nielen v atraktívnych, kultúrnych, historických a spoločenských strediskách, ale postupne preniká aj do nenápadných a malých lokalít. Ja osobne mám z takéhoto vývoja nesmiernu radosť. Keďže som mal možnosť precestovať veľa krajín, viem posúdiť na akej úrovni je asi rozvoj CR u nás. Na jednej strane neustále zápasíme s množstvom problémov a pretrvávajú veľa nedostatkov, na strane druhej však treba objektívne priznať, že za tých niekoľko „nových“ rokov sú zmeny určite viditeľné. A za to sa nemusíme hanbiť.

Nerád by som sa opakoval, ale zriadenie Ministerstva CR, tak ako je to v mnohých krajinách by na dynamike a rozvoji CR určite napomohlo. Nie je to tak dávno čo hlavným zdrojom štátneho rozpočtu boli príjmy zo strojárenského priemyslu. Dnes však všetci veľmi dobre vieme, že aj príjmy plynúce z CR nie sú vôbec zanedbateľné. Preto si myslím, že Slovensko je krajina predurčená na to, aby nielen v rámci nášho hospodárstva, ale najmä v stredoeurópskom regióne zaujalo jedno s popredných miest. Cieľ je to náročný a dopracovať sa k nemu nebude vôbec ľahké. Rezervy sú takmer nevyčerpatel'né. Pribúdajú nové nápady, nové projekty, nové formy spolupráce. Ja osobne som presvedčený, že takáto cesta je správna.

Záverom môjho krátkeho príspevku by som chcel popriať všetkým, ale skutočne všetkým prevádzkovateľom ubytovacích a reštauračných zariadení, ale aj občanom, úspešnú letnú sezónu, veľa príjemných, solventných a hlavne spokojných klientov.

A to je určite veľkým želaním nás všetkých, ktorí to z rozvojom CR v našom regióne myslia naozaj úprimne.

Jaroslav Adamčík
Predseda komisie pre CR

Vedia ľudia, čo tu majú?

V rubrike venovanej cestovnému ruchu budeme na našich stránkach postupne predstavovať podnikateľské subjekty, ktoré u nás v tejto oblasti pôsobia. Radi by sme tak priblížili hotely, penzióny, či reštaurácie prostredníctvom ľudí, ktorí za nimi takpovediac stoja. Služby mnohých z nich totiž naši obyvatelia vo svojom voľnom čase pravidelne využívajú. Nuž a tak ako my vnímame ich pôsobenie u nás, aj oni majú svoj pohľad na svoju činnosť v Liptovskom Jáne...

Dnes vám predstavíme Hotel Bernard a názory jeho riaditeľky Andrei Kovačikovej, ktorá je zároveň konateľkou spoločnosti I.hotelová.

Táto Bratislavčanka sama o sebe tvrdí, že nie je pravým „hotelákom z brandže“. Vyštudovala totiž finančné plánovanie a marketing. Snom sídliskového dievčaťa z Petržalky vždy bolo žiť v horách a ten si začala plniť pred siedmymi rokmi príchodom do Račkovej

doliny, kde sa stala riaditeľkou Hotela Mier. „Dlho som však skôr než riaditeľka pôsobila na rôznych seminároch a školeniach v pozícii klienta. Tam som si vravela, že keby som raz mala svoj hotel, tak niektoré veci robím inak.“ Postupom času čím ďalej tým viac začala v hlave vŕtať nová výzva - zúročiť nadobudnuté skúsenosti na vlastnom projekte...

Hotel Bernard

„Na začiatku bol obrovský entuziazmus a nadšenie“, tvrdí Andrea Kovačiková a jedným dychom dodáva, „musel to byť osud, ktorý nám doprial, že sa toto určité bláznovstvo nakoniec aj podarilo.“ Kovačiková s bývalou kolegyňou a dvomi bernardínami sa tak pri plnení svojho sna ocitli v Liptovskom Jáne. „Netreba v tom hľadať žiadny špeciálny dôvod. Jedine, že som naďalej chcela ostať v Liptove a na internete sme našli práve túto budovu.“

Na začiatku bol teda veľký sen, zastaraná budova a prázdne vrecká. „Povedzme, že minimálny kapitál“, diplomatically popraví riaditeľka,

ktorá však má pri svojej náplni aj ďalšie funkcie. Rovnako tak často ako pri riadení ju pravidelne vidieť v kuchyni s vareškou v ruke, na recepcii, či jednoducho ako človeka - „stmeľovača kolektívu“.

Vráťme sa však k samotnej rekonštrukcii kaštieľa, ktorý roky slúžil ako internátna škola. „Dodnes sme vďační za úver od banky, rovnako som vďačná otcovi, ktorý mi poskytol svoje dlhoročné úspory a rovnako mame za založenie bytu, o ktorý mohla v prípade nezaplatenia úveru kedykoľvek prísť“. Začiatok rekonštrukčných prác sa datuje na jún 2003, aby nový Hotel Bernard privítal prvých hostí na Silvestra 2005. A ako sa naplnili očakávania po poldruharočnej prevádzke?

Pokorný pohľad do zrkadla

„Keby som sa nenaučila pokore a skromnosti, tak som veľmi nespokojná!“, hodnotí svoje úsilie energická mladá žena, „vzhľadom na to, že som sa naučila tešiť, že tu môžem mať veľa zvierat, zadeliť si čas podľa seba a nadávať za chyby zase len sebe, tak som spokojná. Ak by som ale chcela byť ambiciózna a zvýšiť obsadenosť, z terajších 60% na 80%, mať kolektív, ktorý sa ku mne správa s určitým odstupom, tak toto u nás nie je. Vzťah medzi mnou a personálom je totiž založený na priateľstve. To ma však často privádza k sklamaniam, keď sa snažím ľuďom pomôcť, vyjsť v ústrety a oni to často zneužívajú. Tam je to sklamanie.“

Zameraní na kongresy

Liptovský Ján je podľa Andrei Kovačikovej v určitom období roka pravým kongresovým centrom. Cieľovou skupinou hotela s 25 izbami o možnej spolukapacite až 76 lôžok sú tak okrem rodín s deťmi hlavne firmy a ich akcie. Tím sú plne k dispozícii tri kongresové miestnosti pre vyše stovku účastníkov. „Púšťame sa aj do takých projektov, ktoré dokonca prekračujú naše ubytovacie kapacity. Vtedy spolupracujeme s okolitými penziónmi, pričom náš hotel predstavuje akýsi hlavný stan, kde prebiehajú samotné školiace stretnutia.“ Dospieť však k takejto spolupráci vraj nebolo ľahké. „Nie každý totiž správne chápe túto subdodávateľskú službu. Sú penzióny, ktoré sa k našej obsadenosti stavali nevraživo a so závišťou. Treba si uvedomiť, že

hotely a penzióny v obci by sa navzájom nemali vnímať ako kongresoví konkurenti. Priamou konkurenciou je podobná dedina, či centrum s potenciálom zabezpečovať kongresy ako napríklad Jasná, Vysoké Tatry, okolie Popradu, Donovaly. **V tomto prípade si viem predstaviť súčinnosť Obecného úradu ako prostredníka v ceste jednotnej stratégie všetkých penziónov a hotelov Jánskej doliny. Všetko v zmysle pochopenia myšlienky, že MY sami sebe nie sme konkurenciou.**“

Spolupráca s Obcou

Riaditeľka Hotela Bernard hodnotí spoluprácu s Obcou kladne. „Vzťah na úrovni Obecný úrad My ako podnikateľský subjekt v cestovnom ruchu je dlhodobo veľmi dobrý. Ľudia, ktorí s nami prišli do kontaktu vždy správne rozumeli dôležitosť služby podnikateľa v tejto oblasti.“ Nárázová plocha je vraj skôr vo vzťahu k iným hotelom, penziónom, ale aj domácim obyvateľom. Niektorí Jánčania akosi ťažko chápu, že hostia sú v Liptovskom Jáne na dovolenke a vnímajú ho ako stredisko cestovného ruchu. "Už sa nič nezmení na tom, že sem hostia budú chodiť. A aj keď je to samozrejme nepríjemné, keď vás večer ruší diskotéka, alebo na ulici stretávate viac turistov než domácich, no už sa to nezmení. Pre obec je to však prínos vo forme daní, miestnych poplatkov, čím sa zveľaďuje. Liptovský Ján nie je opustený ostrov, ale navštevovaná obec plná hostí, ku ktorým sa treba vedieť

správať, pretože prinášajú profit."

Nevyužívaný potenciál

Ako teda na vás zapôsobila naša dedina?

Odpoviem otázkou: Vedia ľudia, čo tu majú? Táto obec má obrovský potenciál v historických základoch. Až mi pripadá hanlivé označiť Liptovský Ján za dedinu, skôr je to také malé mestečko. Jeho obyvatelia sa ale málo podieľajú na kultúrnych podujatiach a nesnažia sa sami svojpomocne niečo tvoriť. Je tu síce niekoľko nadšených ľudí, ktorých obdivujem a budem sa všemožne snažiť ich podporovať, ale stálo by za to zapojiť hlavne mladú generáciu. Ľudia tu žijú svoj vlastný, do seba uzavretý život. Tomu mestskému rázu chýba kultúra, ktorá však nie je o nedeľnej návšteve kostola, či stretnutí piatich susediek pred obchodom. Ľudia by tu mali mať občas aj možnosť zavítať na zorganizované kultúrne podujatie, mať napríklad fungujúce ochotnícke divadlo, detský spevácky zbor, knižnicu. Sú rôzne cesty ako napredovať." A možno po tejto stránke pomôže svojou troškou aj Hotel Bernard. "Chcela by som v našom hoteli rozvíjať kultúrnu stránku a to vďaka koncertom. Tie by sa mali organizovať vo vylepšenom parku, čo však bude nákladná záležitosť. Na záver rozhovoru sme Andrei Kovačikovej položili jednoducho formulovanú otázku: Ste dnes šťastná?

- Odpoveď prišla veľmi rýchlo: "Som skromná, teda som šťastná."

Mgr. Ľubomír Fronko

S prichádzajúcou letnou sezónou väčšina hotelov a penziónov v Liptovskom Jáne rozširuje služby pre svojich hostí ale aj pre všetkých návštevníkov Liptovského Jána, jedná sa o tie najväčšie rekreačno-ubytovacie zariadenia, ktoré sme aj my oslovili aby nám v skratke prezradili čím nás prekvapia počas letnej sezóny. A tu sú ich odpovede

Hotel Máj

tak ako každoročne otvorenie letného termálneho kúpaliska /tento rok ponúka špeciálne vstupné pre občanov Liptovského Jána/. Počas letnej sezóny ponúka dvakrát do týždňa

nočné kúpanie pri sviečkach na krytom bazéne okrem toho ponúkajú špeciálny relaxačný balík v sume 450.- Sk na osobu, ktorý zahŕňa 1x vstup do krytého bazéna, 1x klasickú masáž, 1x saunu, 1x vírivú vaňu.

Hotel Avena

ponúka návštevníkom organizovanie seminárov, kongresov a spoločenských podujatí. Návštevníci majú k dispozícii vyhrievaný bazén, sauna, fitness a solárium, biliard a stolný tenis. V rehabilitačnom centre poskytujú hosťom rehabilitačné a relaxačné procedúry ako sú napr. elektroliečba, vodoliečba, magnetoterapia, parafínové a karlovarské zábaly, rôzne masáže. Pre deti je k dispozícii detský kútik.

Hotel Liptovské dvory

ponúka návštevníkom organizovanie kongresov a seminárov ako i rodinných osláv. Pre načerpanie nových síl sú tu k dispozícii hotelový bazén s protiprúdom, perličkový kúpeľ, suchá a parná sauna a rôzne masáže. V tomto období prebieha akcia pre návštevníkov z okresu Lipt. Mikuláš a to vstup do relax centra /2hod./ - 125,-Sk akciová cena / je to až 50% zľava z bežnej ceny/ platí denne do 28.6.2007 v čase od 10.00 13.00hod. V čase od 13.00 21.00 hod. návštevníkom z okresu Lipt. Mikuláš ponúkajú zľavu 10 % z bežnej ceny.

Hotel Bernard

v mesiaci júl prevádzkuje „Cukráreň u Motzarta“, ktorá ponúka okrem iného rôzne druhy zmrzlín. V záhradnom parku sa budú konať záhradné koncerty vážnej hudby a Jazzu. Opekanie prasaťa na terase spojené s amatérskou speváckou súťažou. V mesiaci august bude prebiehať výuka latinsko-amerických tancov pre širokú verejnosť.

Penzión Galanto

ponúka návštevníkom možnosť zahrať si tenis /1hod. 200,-Sk bez rakiet/
Špeciálnou ponukou je soľná jaskyňa v ktorej vzniká

mikroklíma podobná ako v prímorských oblastiach . Jeden vstup do jaskyňa trvá 45 minút a dospelú osobu to výjde na 180.-Sk, deti do 5 rokov v sprievode rodičov majú vstup zdarma. Skupina 6 ľudí zaplatí 130.-Sk na osobu a dôchodcovia 140,-Sk. Ďalšou zaujímavosťou, ktorá sa nachádza pri penzióne Galanto sú liečivé pyramídy vstup je zdarma.

Penzión Una ponúka návštevníkom prenájom tenisového kurtu 1hod. 200,-Sk, pre obyvateľov Liptovského Jána 1 hod. 150,-Sk. Návštevníci môžu využiť welnes centrum, pre obyvateľov Liptovského Jána 2hod. 250,-Sk. K dispozícii je štýlová vináreň, grilovisko so pstruhovým jazierkom. V mesiaci júl a august sa dvakrát týždenné konajú vonku hudobné večery /country, ľudová hudba/ popri tom sa pripravujú špeciality na grile/.

Penzión Horec

ponúka možnosť návštevníkom využiť priestory na obchodné rokovania, kurzy, školenia, svadby a rodinné oslavy. Návštevníkom zabezpečia rafting, paragliding, štvorkolky, bobovú dráhu atď. Na relax a odpočinok ponúkajú saunu a masáže. Posedenie pri dobrom jedle Vám spestrí dobrá muzika.

Jaroslav Adamčík

Zaujímavé vlastnosti medu.

Med býval vzácnou potravinou, liekom aj sladidlom už u starovekých biblických národov. Potravu si pripravovali napr. z prosa a rôzne kaše dochucovali medom a mliekom. Med konzumovali aj spoločne s inými potravinami, pridávali ho do polievok, čajov a pod. Medu prisudzovali zvláštnu liečivú a posilňovaciu moc. Liečili s ním rôzne vonkajšie aj vnútorné choroby. Zázračné antibiotické účinky boli objavené už v dávnej minulosti napr. egyptskí lekári kedysi medom liečili hnisavé rany, vredy a iné choroby. Mŕtve telo Alexandra Veľkého

zaliate v mede, previezli cez horúce púšte do Macedónie, kde ho pochovali.

Dr. Koch prehlásil, že med je najdokonalejšia prírodná hmota na pohon srdca. Rozširuje cievy a znižuje krvný tlak. Medová kúra priaznivo pôsobí na činnosť pečene. Má blahodárne účinky na tráviace ústrojenstvo, žalúdočné vredy a pooperačné stavy. Zmierňuje bolesti pri chrípkových ochoreniach, tlmí horúčkovité stavy a napomáha uvoľňovaniu hlienov. Dezinfikuje ústnu dutinu.

Zeiss odporúča prikladať med na rany a popáleniny . Z medu sa robia rôzne hojivé masti na rany, med postupne čistí a vyplavuje hnis z vredov. Pri únave, nespavosti a celkovej nervovej vyčerpanosti, je dobré zvlášť pred spaním užiť 1 - 2 kávové lyžičky medu. Vytvára v tele stavy telesného uvoľnenia, zmierňuje telesnú a duševnú únavu. Bolo tiež dokázané, že v mede nemôžu prežiť žiadne baktérie, pretože vplyvom vysokého osmotického tlaku hynú. Lieky so zložkou medu pre ich sladkú príchuť boli ľahšie užívané zvlášť deťmi. V súčasnej dobe je však med vytlačovaný zo zdravotníctva v dôsledku veľkého pokroku lekárskej vedy a jeho nedostatočného prebádania.

Med bol prvým a jedným sladidlom až do času, keď chemik Magraf objavil cukor v obyčajnej bielej repe. Cukor od tých čias /možno na škodu nášho zdravia/ vytlačila med z nášho jedálneho lístka.

Pokiaľ nebudú preskúmané a dokázané všetky hodnoty, vlastnosti, či liečivé účinky medu, ako aj ďalších produktov včiel /peľu, nektáru, propolisu, včelieho jedu.../možno jeho vlastnosti považovať za zázračné.

Na zamyslenie uvediem niekoľko zvláštností medu. Na rozdiel od zeleniny a ovocia, ktoré vydržia v optimálnych podmienkach zimného uskladnenia približne 8 až 10 mesiacov a potom začne prebiehať proces hniloby a ak chceme predĺžiť ich životnosť, musíme niektoré z nich konzervovať, sterilizovať, čím sa znižuje ich výživová hodnota, med vydrží bez takýchto úprav aj niekoľko desiatok rokov. Znesie pomerne vysokú teplotu aj mráz.

V obydlí včiel, v úli sa udržuje teplota 30-35°C a med sa nepokazí, neprekysne, nezhnije. Skúsme nechať pri takejto vysokej teplote napr. mäso, mäsové výrobky, mlieko, či iné potraviny čo sa s nimi stane. V pomerne krátkej dobe budú znehodnotené a nepoužiteľné. Takéto vlastnosti medu ostávajú ešte stále záhadou.

Med teda pre svoje uskladnenie nepotrebuje žiadnu úpravu ani konzerváciu. Stačí ho správne uložiť do suchej, chladnejšej miestnosti, chránenej pred priamym slnkom a svetlom, do tmavej nádoby. Väčšie množstvo do nehrdzavejúcej kanvy, kamenných súdkov alebo keramických nádob. Menšie množstvá v sklenených fľašiach, najradšej

obalených v čiernom, alebo tmavom papieri.

Med obsahuje veľa rôznych prvkov a látok. Cukor, dextríny, vodu, bielkoviny, enzýmy, rôzne vitamíny a minerálne látky, rôzne kyseliny, a pod. Do akej miery sa tieto látky nachádzajú v kvetoch a aký podiel na tvorbe majú včely, nie je ešte celkom prebádané.

V podmienkach Slovenska sa produkcia medu najčastejšie získava z vŕby, ovocných stromov, púpavy, repky, agátu, maliny, lipy, slnečnice a z niektorých lesných stromov. Podľa týchto zdrojov sa triedia a rozlišujú na rôzne druhy medov. Delia sa na kvetový, medovicový a zmiešaný. Kvetový ďalej na repkový, agátový, slnečnicový, vresový a pod. Medovicový med je tmavší a je získaný z podhorských a horských stromov, najčastejšie zo smrekov a jedlí. Nie tak často a intenzívne meduje dub, javor a borovica. Zmiešaný med vzniká z rôznych zdrojov ako napr. z malín, lúčnych kvetov, lipy, ovocných stromov a pod. Takýto med sa nedá dosiahnuť čistý len z jedného zdroja - nakoľko sa v prírode nevyskytuje dostatočné množstvo pre jednu znášku.

Všetky medy sú po vytočení v tekutom stave. Postupne bez chemického zásahu kryštalizujú. Niektoré z nich pomalšie / svetlejšie druhy medu/. Kryštalizáciou sa však kvalita medu nestráca.

Ja osobne dávam prednosť nášmu „Liptovskému tmavému medu“ a medovici. Svoju voľbu zdôvodňujem hlavne tým, že agátový, repkový či slnečnicový med je len z jedného zdroja, a preto aj obsahuje menej vzácných vitamínov a liečivých prvkov. V našich podhorských podmienkach včela navštívi nespočetné množstvo liečivých rastlín a iných zdrojov nektáru. Je teda opodstatnené, že tento med obsahuje aj väčšie množstvo blahodárnych liečivých prvkov a má aj viac liečivých účinkov. V strednej Európe je tento med hodnotený ako med so zvlášť vysokou antibakteriálnou aktivitou.

Existuje aj veľa iných odborných zdôvodnení, prečo je tmavý, horský med viac vyhľadávaný a vykupovaný na export.

Kvalita medu sa posudzuje aj podľa jeho „vzretosti“. Túto však bežný konzument posúdiť nemôže. To závisí od svedomitosti a poctivosti včelárov. Med by sa nemal vytáčať prv, ako je cca 2/3 zavičkovaných plášťov v medníku.

Nie všetky informácie o mede je možné v tomto článku uverejniť. Je tiež len na škodu veci a nášho zdravia, že v porovnaní so zahraničím je u nás spotreba medu taká nízka.

Vážme si však tento produkt ako veľký dar prírody! Keby nebolo na celom svete včiel, ľudstvo by vymrelo.

Jaroslav Kompiš st.

Vážení občania, milí žiaci!

V spolupráci so SZPB (Slovenský zväz protifašistických bojovníkov) pre Vás vyhlasujeme súťaž na tému: SNP a oslobodenie našej republiky.

Odpovedzte na tieto otázky písomne a odovzdajte ich Mgr. Daniela Frohlichovej. Môžu Vám pomôcť rodičia a hlavne starí rodičia a členovia SZPB. Tiež si môžete vyhľadať odpovede na internete.

Ceny do súťaže :

1. cena lopta
2. reflexné svetlo na bicykel
3. cena plyšové zvieratko
4. 5. cena šnúrky na mobil, na USB kľúč

Odpovede doneste p.uč. Frohlichovej do 20. júna 2007. Nezabudnite napísať svoje meno a triedu. Do losovania sa dostanú žiaci, ktorí odpovedia na 90% úloh správne. Losovanie bude 30. júna 2007 na koncoročnej slávnosti za prítomnosti členov SZPB a starostu obce.

Otázky zostavil pán Peter Vodila, člen SZPB.

OTÁZKY:

1. Kedy bolo vyhlásené SNP, kde a kto ho vyhlásil do rozhlasu.
2. Kedy a kde prekročil 1. Čsl. Armádny zbor hranice, ako ich označil?
3. Kedy bol oslobodený Liptovský Ján?
4. Kedy bolo oslobodená Bratislava a Lipt. Mikuláš?
5. Kde a koľko slovenských vojakov je pochovaných v našom okrese?
6. Kde sú pochovaní francúzski partizáni?
7. Ako sa volá náš občan, ktorý vstúpil do Prahy s prvou oslobodzovacou jednotkou?
8. Ako sa volala jednotka v ktorej bojovali naši občania z Lipt. Jána a okolia?
9. V ktorej krajine bol hlavný partizánsky štáb?
10. Ako sa volal hlavný veliteľ partizánskych jednotiek na Slovensku?
11. Koľko občanov padlo v SNP a v druhej sv. vojne menovite v našej obci?
12. Ktoré mesto Čiech bolo oslobodené Americkou armádou?
13. Ako sa volal občan Uhorskej Vsi, ktorý sa zachránil v havarovanom lietadle?
14. Kde lietadlo havarovalo? Koľko vojakov zahynulo?
15. Kto bol predsedom revolučného národného výboru v Lipt. Jáne?
16. Vo vojne bol zastrelený aj dôstojník maďarskej národnosti. V ktorom dome v Jáne a kde je pochovaný?
17. K akému výročiu bola zriadená izba revolučných tradícií v Jáne?
18. Kde sa táto izba nachádza?
19. Partizáni Kazár, Ďurota a Matejka boli zastrelení. Kde to bolo a kde je ich pomník?
20. Prečo oslavujeme oslobodenie 8. mája, keď za predchádzajúceho režimu to bolo 9. mája?

Držíme palce a prajeme veľa úspechov v hľadaní odpovedí.

Mgr. Jana Pivková
Peter Vodila, člen SZPB

Pripomenuli sme si 62. výročie oslobodenia

Dňa 8. mája 2007 sme si pri pomníku padlých pripomenuli 62. výročie oslobodenia, skončenia druhej svetovej vojny.

Slávnosť oslobodenia pripravil OÚ v spolupráci s miestnym SZPB. Občanov obce privítal a slávnosť otvoril starosta obce pán Juraj Filo.

Na úvod Hymnu aj na záver pieseň Kto za pravdu horí zaspieval mužský spevokol Svättojánsky prameň. Krátkym kultúrnym programom prispeli Renata Hurajová, vychovávateľka zo ŠZŠI a súrodenci Janovčíkovci, žiaci ZŠ.

Hlavné slovo prierez udalosťami z pred 62. rokov predniesol Doc. Jozef Urban, CSc. Podobne ako aj hostia z Okresného výboru SZPB pán Ján Il'ánovský, člen ústredného výboru SZPB, Ing. Pavel Chrabštiak, predseda oblastného výboru a pani tajomníčka Ľudmila Šeďová pripomenuli, aká je sloboda vzácna a vzdali hold všetkým tým padlým hrdinom, ktorí sa zaslúžili o to, aby sme žili v mieri.

Pán Vodila pripravil pre žiakov otázky, na ktoré budú hľadať odpovede, a tak si rozšíria obzor v dejepisných vedomostiach.

Pred pamätníkom v obci bol pán Vodila z rúk pána Chrabštiaka ocenený pamätným listom od ústrednej rady SZPB za dlhodobú činnosť v okresných aj miestnych funkciách SZPB.

Mgr. Jana Pivková

Školský futbal 2006/07

V tomto školskom roku aktívne hrá futbal 35 chlapcov. Medzi nimi sa tmlí aj jedno dievčatko: Natalka Racková. Chlapci sú rozdelení do troch mužstiev: starší, mladší a najmladší. Zúčastnili sme sa turnajov: Jednota Coop, Coca-cola cup., Malý futbal, O pohár primátora mesta, oblastné súboje so žiakmi s okolitých škôl.

Predstavujeme Vám starších žiakov: Ľuboš Ruman, Patrik Ruman, Ľuboš Sova, Zdenko Tomko, Ivan Purdiak, Dominik Zlejší, Lukáš Lorincz, Samo Filo, Ľuboš Vlček, Lukáš Nízky.

Mladší žiaci: Roman Perašín, Patrik Perašín, Jozef Zlejší, Michal Šlachta, Michal Hladký, Matúš Mikušiak, Denis Šulek, Samuel Racko. Títo chlapci majú dobré výsledky v turnajoch dosahujú druhé miesta.

„Máme aj na futbalovú triedu v Okoličnom“, tvrdí tréner, pán školník Ján Brziak.

Najmladší žiaci: Matúš Perašín, Ladislav Kozub, Martin Forgáč, Miroslav Zoller, Jakub Kováčik, Filip Dzuriak, Ján Bobrik, Matej Multáň, Miroslav Janovčík, Krištof Štolfa, Filip Dubravec.

Mužstvá sú vybavené výstrojom, pomohol nám sponzorsky pán Racko, ktorý zakúpil mužstvu trenírky, pán Mikušiak zakúpil siete na bránky. Dostali sme aj kvalitné lopty od priateľov z USA.

Radosť robia všetci, ale nedá sa pousmiať nad výkonmi a zápalom z hry u tých najmladších, keď na ihrisku počuť malého Filipa: „Tréner dajte loptu, urobím nájazd, nech si toho brankára vychutnám.“ Alebo kričí na spoluhráča: „Utekáš, bojíš sa, že by som ťa zmastil!“

Tešíme sa na viacúčelové ihrisko, ktoré by mohlo byť urobené z projektov EÚ, o ktoré požiadal pán starosta Filo, ako náš zriaďovateľ.

Prajeme našim chlapcom veľa radosti z hry a pánovi školníkovi trénerovi veľa vyhratých zápasov, aby spoločný záujem o šport vyústil do dobrého dorasteneckého jánskeho mužstva.

Mgr. Jana Pivková

Lyžiarsky oddiel

Oddiel eviduje v priemere 90 členov. Členská základňa sa mení podľa toho, koľko detí a s nimi rodičov nám pribudne pred sezónou, prípadne odbudne po sezóne.

Do lyžiarskej prípravy môžu rodičia prihlásiť svoje deti od 5 rokov, v mimoriadnom prípade môžu byť prijaté aj mladšie deti, ale tieto už musia mať základy lyžovania, vedieť sa samostatne zapínať a udržať na lyžiarskom vleku. Prihlášky prijímame do 15. 9. bežného roka, nakoľko po tomto termíne už začína jesenná príprava. Rodič platí za dieťa mesačne 500,- Sk. Z tejto čiastky sa hradia náklady napríklad na trénerov, telocvičňu, potrebné materiálové zabezpečenie a podobne.

V tomto roku evidujeme 38 detí, ktoré sú zaradené do rôznych výkonostných skupín a to prípravka, mladší predžiaci, starší predžiaci a mladší žiaci. Tréningová činnosť je v lete a jeseni zameraná na rozvoj obratnosti, sily a rýchlosti. K tomuto využívame telocvičňu na gymnastickú a silovú prípravu a vo voľnom teréne zas používame na rozvoj rýchlosti kolieskové korčule a bicykle. Na turistických výstupoch u detí rozvíjame zmysel pre súdržnosť a vytrvalosť. V zime na snehu učíme deti zvládať techniku karvingového oblúku a následne jazdu v bránkach. Deti, ktoré už aktívne pretekajú, tých je v súčasnej dobe 19, trénujú pod dozorom Oľgy Forgáčovej, Michala Červeňa a Michala Šúleka. Výsledky sa postupne dostávajú. Zúčastňujeme sa pretekov Slovenského pohára, Pohára Liptova a rôznych verejných pretekov.

V sezóne 2006/2007 sme v Pohári Liptova po rokoch v kategóriách mladší žiaci a mladšie žiačky získali celkové prvenstvá zásluhou Denisa Šúleka a Lenky Strachanovej a ako oddiel sme skončili na treťom mieste. V Slovenskom pohári sa najlepšie v svojich kategóriách umiestnili : Denis Šúlek na 8 mieste, Lenka Strachanová na 23 mieste, Natália Klocková na 14 mieste, Michal Piatka na 35 mieste.

Eva Červeňová